

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3936

Vragen van het lid **Van der Molen** (CDA) aan de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media over *de lopende band aan seksadvertenties die worden geplaatst op platforms waarop veel kinderen actief zijn* (ingezonden 12 juni 2020).

Antwoord van Minister **Slob** (Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media) (ontvangen 31 augustus 2020). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 3425.

Vraag 1

Kent u het bericht «Seksspambots-plaag op Instagram en YouTube, merkt niet alleen NOS Jeugdjournaal»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u het eens dat het een belangrijke prioriteit zou moeten zijn om kinderen te beschermen tegen het feit dat er lopende band seksadvertenties worden geplaatst op een platform waarop veel kinderen actief zijn?

Antwoord 2

Ik ben het met u eens dat het belangrijk is om kinderen te beschermen tegen schadelijke advertenties in het reactiegedeelte onder content die wel geschikt is voor kinderen. Helaas kan het niet geheel voorkomen worden dat een kind wordt geconfronteerd met zulke schadelijke advertenties, kinderen moeten dan weten hoe ze er het beste mee om kunnen gaan. Een goed niveau van mediawijsheid helpt daarbij. Het Netwerk Mediawijsheid biedt op de website handzame uitleg voor jongeren (via hoezomediawijs.nl) en voor ouders en leraren (via mediawijsheid.nl).

¹ NOS, 10 juni 2020, «Seksspambots-plaag op Instagram en YouTube, merkt niet alleen NOS Jeugdjournaal», <https://nos.nl/artikel/2336839-seksspambots-plaag-op-instagram-en-youtube-merkt-niet-alleen-nos-jeugdjournaal.html>

Vraag 3, 4 en 5

Hoe kan het dat computergestuurde nepaccounts die automatisch reclame maken voor pornosites stevast opduiken in de reacties bij een post op Instagram en YouTube, bijvoorbeeld bij het NOS Jeugdjournaal? Kunt u aangeven hoeveel accounts met veel volgers hier last van hebben? Klopt het dat er naar schatting 150 miljoen nepaccounts op Instagram waren in 2019? Kunt u aangeven of het klopt dat het blokkeren niet veel nut heeft omdat ze toch weer een nieuw account aanmaken? Welke oplossing heeft wel nut?

Antwoord 3, 4 en 5

Veel platforms hebben te maken met nepaccounts of schadelijke berichten met of zonder links. De makers van media-aanbod ondernemen al veel stappen door het modereren en eventueel verwijderen van schadelijke reacties (zoals het NOS Jeugdjournaal doet) en ook platforms halen profielen offline. Ondanks de maatregelen die platformen nemen, op basis van eigen regels of regelgeving, blijven nepaccounts en schadelijke berichten opkomen. Beleid en technologie zullen dit gedrag niet geheel kunnen stoppen. Onbekend is hoeveel accounts hier last van hebben. Uit de transparantierapporten van beide bedrijven² blijkt de omvang van automatisch verwijderde content wereldwijd. De meeste schadelijke content wordt actief verwijderd door de platforms op basis van kunstmatige intelligentie (AI). Daarnaast kunnen gebruikers het doorgeven als zij schadelijke of illegale content tegenkomen. Bedrijven of mensen die deze content plaatsen zitten intussen ook niet stil en bedenken telkens nieuwe manieren om de (automatische) controle van de platforms te omzeilen.

Vraag 6

Kunt u aangeven wie in Nederland verantwoordelijk is dat dit soort zaken niet in de praktijk voorkomen, zeker niet op grote schaal? Zijn dat de platforms zelf en/of anderen?

Antwoord 6

Juridisch gezien zijn beide genoemde platforms in Nederland gevestigd en is Nederlandse regelgeving van toepassing. Dit is echter eerder een wereldwijd probleem, breder dan alleen social media platforms. De platforms zelf zijn maatschappelijk verantwoordelijk, in samenwerking met organisaties die zich hiervoor inzetten en actief misstanden melden. Ik ga er vanuit dat de platforms deze verantwoordelijkheid nemen.

Vraag 7

Klopt het dat platforms baat hebben bij al het extra online verkeer dat het genereert, waardoor de prikkel kan bestaan om alleen iets offline te halen als er zo veel klachten zijn dat het niet anders kan? Bent u bereid degene die zich hier schuldig aan maakt op aan te spreken?

Antwoord 7

Ongepaste spam reacties zijn niet in het belang van de platforms, hun belangrijkste inkomstenbron is legale reclame. Authenticiteit en integriteit zijn belangrijk voor platforms om zowel gebruikers als adverteerders te trekken.

Vraag 8, 9 en 10

Bent u bereid om in gesprek te gaan met experts en platforms om te bezien waar het probleem precies zit en waar mogelijke oplossingen kunnen liggen? Bent u bereid om in gesprek te gaan met uw Nederlandse ambtsgenoot, omdat daar veel grote platforms gevestigd zijn, om te bezien of Nederland bereid is om mogelijk wetgeving aan te passen om dit probleem te kunnen aanpakken? Bent u bereid uw Nederlandse ambtsgenoot te adviseren indien dit nog mogelijk is om de oplossing van dit probleem mee te nemen bij de implementatie in Nederland van de richtlijn audiovisuele mediadiensten?

² <https://transparencyreport.google.com/?hl=nl>, <https://transparency.facebook.com/>

Antwoord 8, 9 en 10

Binnen de rijksoverheid is online veiligheid en de rol van platforms daarbij al langer een belangrijk thema. Vanzelfsprekend vindt er regelmatig overleg plaats met zowel experts als platforms. Mijn Ierse ambtsgenoot is net als ik bezig met de implementatie van de herzieningsrichtlijn Audiovisuele mediadiensten. In Ierland is momenteel een wetsvoorstel in behandeling, de Online Safety and Media Regulation (OSMR) Bill, dat voorstel ziet op regulering van schadelijke content online en dient onder meer ter implementatie van de herzieningsrichtlijn. Ik zal mijn Ierse ambtsgenoot uw en mijn zorgen over ongepaste spamreacties overbrengen met het verzoek hier bij de regelgeving voor in Ierland gevestigde techbedrijven rekening mee te houden. Verder hebben de toezichthouders voor audiovisuele mediadiensten regelmatig contact over de implementatie van de herzieningsrichtlijn in Europees verband, in de European Regulators Group for Audiovisual Media Services.